

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-8-108-2>

УДК 355.3

Тінін Д.Г.¹, Антипова А.К.

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ПОРЯДКУ ТА СПОСОБУ ВЕДЕННЯ БОЮ В УМОВАХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Анотація. На сьогоднішній день ми живемо в державі, на території якої йде війна. Як наслідок, українське суспільство вимушене приділяти дуже велику увагу та забезпечувати підготовку наших військових та правоохоронців до звільнення територій. Саме тому потрібно розглянути питання, пов'язане із веденням бою в міських умовах. Відтак ведення бою у вказаних умовах значною мірою ускладнюється через наявність активної забудови. У сучасному середовищі міста зазвичай мають велику кількість багатоповерхових будинків та інших споруд, котрі можуть виступати як засобом прикриття, так і погіршувати становище військових та правоохоронців. У даній роботі ми звернемо увагу на найпоширеніші проблемні питання, пов'язані з веденням бойових дій у місті та запропонуємо ефективні способи їх подолання. В статті також звертається увага на необхідність співпраці військовослужбовців з місцевим населенням з метою покращення ефективності їх діяльності. До того ж, під час дослідження та викладення матеріалу ми будемо вести мову про необхідність здійснення заходів з метою покращення ефективності та спрощення діяльності військових для звільнення міст.

Ключові слова: бій, умови міста, військовослужбовці, забудова, населення.

Tinyn Dmytro, Antipova Alina

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

CONDUCTING THE BATTLE IN THE CONDITIONS OF THE CITY

Summary. Today, we live in a country in which there is a war, and we must pay important attention to the preparation of our military for the liberation of territories. That is why we want to consider the issue related to the conduct of the battle in the conditions of the city. Therefore, fighting in these conditions is greatly complicated by the presence of active buildings. In the modern environment, cities usually have a large number of high-rise buildings and other structures that can act as a means of cover and worsen the situation of the military. In this work, we will pay attention to the most common problematic issues related to the conduct of hostilities in the city and offer effective ways to overcome them. In this work, attention is drawn to the need for military servicemen to cooperate with the local population in order to improve the efficiency of their activities. In addition, in this work we will talk about the need to implement measures to improve the effectiveness of the military and simplify the liberation of cities. Therefore, in the specified work, we considered and singled out the most problematic issues regarding the conduct of battle in the conditions of the city. We drew attention to the fact that military personnel conducting combat operations in the specified environment must make direct contact with the local population, and in the case of territorial defense, adjust their actions together with them, as this will give the military an advantage in the aspect that the specified persons they know the area well and will be able to help in deploying forces. In addition, the mentioned work draws attention to the need for a sufficient level of knowledge of leaders who will carry out force adjustments and the development of plans to disorient the enemy. We also pointed out that when fighting in the city, eliminating the possibility of supplying weapons to the enemy is a necessary factor. The previously defined aspect is of paramount importance, because by receiving weapons, they strengthen their positions and can more effectively carry out combat contact, which will negatively affect the success of the Ukrainian armed forces in liberating the city or pushing back the enemy.

Keywords: battle, conditions of the city, military personnel, buildings, population.

Постановка проблеми. Живучи в період воєнного стану ми не можемо не звертати увагу на особливості проведення тих чи інших заходів, пов'язаних із звільненням наших територій. Саме тому ми хочемо звернути особливу увагу на веденні бойових дій в умовах міста. Вказаний аспект набуває все більшої актуальності, оскільки на сьогодні велика кількість міст перебуває на тимчасово не підконтрольній українському народу території, а отже зараз робиться усе можливе для їх звільнення. До того ж необхідно розуміти, що ведення вогню в місцевих умовах має свої специфічні ознаки й можливості проведення, саме тому вивчення вказаного питання допоможе виробити засоби ефективного та найбільш доцільного ведення вказаних дій у місті. Вивчивши вказане питання ми зможе-

мо покращити діяльність військових та зробити просування у місті більш ефективним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наданій нами роботі було розглянуто дослідження американських військових стосовно ключових помилок при веденні бою у місті. До того ж, нами було здійснено аналіз робіт сучасних науковців стосовно їх бачення проблемних питань в умовах ведення бою у міст. Нами досліджено праці М.П. Требіна, С.М. Лук'янова, І.Р. Медінеця, О.С. Тітова, С.В. Блашчука.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У вказаній роботі наголошується на таких проблемах:

- необхідності здійснення контакту з населенням;
- покращення рівня навичок тактичної оцінки місцевості та використання її переваг;

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8593-1706>

– використання знань місцевості з метою якісної розстановки сил;

– необхідність проведення з населенням роботи з метою їх переїзду у більш безпечні місця.

Мета статті: здійснити аналіз найбільш проблемних аспектів, пов'язаних з веденням бойових дій в умовах міста та розроблення способів їх вдосконалення виходячи із отриманої інформації.

Виклад основного тексту. Сьогодні ми живемо в складних умовах, оскільки на території нашої держави тільки півроку ведуться активні бойові дії, до того ж вісім років від бойових дій потерпали східні території нашої країни. Тому приділення уваги особливостям ведення бойових дій на сьогодні набуває дедалі більшої актуальності. Відтак у даній роботі ми хочемо приділити особливу увагу саме веденню бою в умовах міста, тобто іншими словами в умовах населеного пункту з урахуванням наявності населення.

Вивчаючи дану тематику, ми повинні наголосити, що з 24 лютого 2022 указом Президента України на території нашої держави введено в дію воєнний стан, що безперечно тягне за собою велику кількість наслідків, в тому числі й правових [1].

Особливої уваги заслуговує розповсюдження кількості територіальної оборони в населених пунктах. Саме ці формування відіграють дуже важливе значення для захисту територій, на яких активно ведуться бойові дії. Вони виступають озброєними формуваннями, котрі добре знають місцевість, а виходячи із цього можуть якісно оцінювати обстановку.

Потрібно звернути увагу на те, що умови міста значною мірою ускладнюють тактику ведення бою. Насамперед, забудова міста негативно впливає на швидкість просування, маневрування та омежує обстріл [2]. Виходячи з цього ми розуміємо, що ведення бою в міських умовах виступає складним завданням для Збройних сил України та інших військових формувань.

Саме тому, на нашу думку, під час ведення бою в умовах міста військовослужбовці повинні тісно контактувати з місцевою територіальною обороною, або принаймні з місцевими мешканцями, котрі можуть надати важливу інформацію про місто, про можливі шляхи відходу та шляхи заведення ворога у тактично невигідну для нього місцевість. На нашу думку, вказаний вище аспект суттєво покращує шанси військовослужбовців на відтиснення ворога з його позицій.

До того ж, місто може виступати й своєрідним прикриттям, оскільки забудови можуть дати можливість військовослужбовцям використати переваги місцевості з метою знешкодження сил супротивника. Проте ми повинні розуміти, що у вказаному аспекті доцільно також залучати місцевих з метою кращої координації сил та більш якісно обумовлених позицій для вогню.

Тож, підсумовуючи вищевказане ми повинні розуміти, що в умовах міста використання знань місцевого населення відіграє надважливе значення, саме тому військовослужбовцям доцільно забезпечувати контакт з місцевими мешканцями заради покращення своїх тактичних позицій та отримання переваги при веденні бою.

Однак, при здійсненні такої взаємодії потрібно враховувати про наявність прихильників країни-агресора та колаборантів, які в свою чергу

можуть дезінформувати українських військових з метою їх знищення. Саме тому ми повинні наголосити, що співпраця з населенням хоч і виступає дуже важливою складовою при проведенні бойових дій в місті, але все одно потрібно бути обачними та поводитися з дотриманням всіх необхідних заходів безпеки та перевірки з метою недопущення дезінформації. Тому ми звертаємо увагу на те, що при співпраці з населенням найкраще здійснювати співпрацю з територіальною обороною, а вже у разі їх відсутності, здійснювати співпрацю з населенням. При цьому співпрацюючи з місцевими необхідно здійснювати ряд перевірок з метою недопущення співпраці з можливими колаборантами.

Вивчаючи дану тематику слід звернути увагу на те, що американським військовим командуванням було здійснено аналіз проблемних аспектів при веденні бою в умовах міста в Іраці. Таким чином виокремлено найбільш проблемні питання, котрі постають перед військовими під час проведення таких дій, а саме:

а) значно знизилася ефективність використання розвідувальних систем;

б) багато військовослужбовців-іракців знімали військову форму;

в) тактика іракських підрозділів фактично звелася до дій переважно невеликими групами по 8-10 осіб, озброєних, як правило, снайперською зброєю, гранатометами і кулеметами;

г) переважна більшість жителів Багдада не залишала міста навіть перед загрозою його штурму [3, с. 94–95].

Доцільно зауважити, що вказані проблеми спостерігаються й в Україні. Саме тому з метою полегшення ведення бою в таких умовах необхідно приділяти доцільну увагу для подолання визначених проблем, оскільки це значною мірою полегшить діяльність військових.

Відтак, для українців розповсюдженою проблемою виступає наявність місцевих мешканців, не бажання до останнього залишати свої домівки через різноманітні причини. Найрозповсюдженіше ця проблема стосується людей похилого віку, котрі не хочуть покидати свої домівки й переїжджати до більш безпечних міст. До цього ж, багато осіб серед населення турбується про те, що їх житло може бути пограбоване й через це не евакуюються до безпечного місця. Саме тому на нашу думку, на сьогодні необхідно здійснювати роботу з населенням у тому числі й через ЗМІ з метою наголошення на необхідності залишення територій, на яких постійно ведуться бойові дії з метою полегшення діяльності збройним силам України та зменшення ризику втрати цивільного населення.

Для початку слід наголосити, що проводячи бойові дії в місті необхідно здійснити ізоляцію постачання зброї для супротивника, оскільки наявні канали постачання не лише ускладнюють ситуацію, але й підвищують небезпеку програту. До того ж необхідно чітко розуміти де саме знаходиться супротивник та здійснювати заходи спрямовані на їх дезорганізацію. Так у таких ситуаціях військові повинні чітко розуміти де саме знаходяться укриття та бункери у разі загрози авіаобстрілу.

До того ж, у разі захоплення певної місцевості супротивник здійснює удари лінії зв'язку

і електропередачі, трубопроводи, міський транспорт, державні установи, банки, господарські підприємства, об'єкти життєзабезпечення тощо. Вказані аспекти свідчать про те, що захоплюючи певне місто його намагаються відрізати від світу з метою ускладнення передачі будь-якої інформації, що безперечно заважає нашим військовим звільнювати такі населені пункти. Як наслідок, при звільненні того чи іншого населеного пункту українська військова адміністрація регіону не має можливості на достатньому рівні провести ремонтні та відновлювальні роботи з постачання електроенергії через постійний обстріл та повітряні тривоги. В свою чергу це призводить до відсутності електроенергії в житлових будинках та на підприємствах, унеможливує забезпечення життєдіяльності населення в необхідному обсязі, та в свою чергу в деяких випадках може призвести до неминучих наслідків.

Необхідно звернути увагу на те, що науковці пропонують розділяти підрозділ на невеликі тактичні групи з метою проведення розвідки, визначення можливості відбиття нападу та можливих проблемних точок у їх розташуванні [4, с. 26].

Підготовка командного складу виступає не менш важливим питанням й повинно здійснюватися дуже якісно. Вказаний аспект відіграє дуже важливу роль, оскільки саме від командування залежить розстановка сил та вміння тактично вірно обрати позицію, що дуже сильно впливає на успіх звільнення того чи іншого населеного пункту. Особи, котрі займають керівні посади, мають мати достатній рівень знань у військовій справі, оскільки кожне їх рішення може коштувати комусь життя.

До того ж, говорячи про умови бою в місті, ми повинні розуміти, що найрозповсюдженим засобом боротьби в такому випадку виступає сухопутні війська. Саме вони здійснюють просування територією та відбиття нападів. У сухопутних військ в такому разі є основний та найбільший недолік, а при цьому й перевага – це те, що вони

можуть використовувати укриття будівлі, котрі-ми сучасні міста доволі щільно наповнені.

Відтак, звісно позитивним фактором виступає наявність можливості здійснювати укриття нашими військовими від ворожих обстрілів, проте ми повинні розуміти, що вказана перевага діє в обидві сторони, оскільки противник також ними активно користується. Вказаний аспект зменшує рівень ушкодження супротивника, тому ми повинні розуміти, що вказаний аспект відіграє двояке значення. До того ж, військові країни-агресора можуть активно користуватися будівлями не лише для укриття, але й для вибору тактичної позиції, з якої буде здійснюватися вогонь. Тому ми розуміємо, що ведення бою в місті має велику кількість проблемних питань пов'язаних з відбиттям нападу та самим нападом.

При цьому ми не можемо не звернути увагу на те, що ведення бою в місті дуже сильно залежить від вміння працювати у команді. Тобто, керівник повинен якісно оцінювати ті чи інші здібності людини, розуміти не лише тактику розстановки людей на місцевості, але й розподіляти підрозділ на малі, проте більш ефективні групи. Важливо розуміти, що від злагодженої роботи залежить результат, тому вміння комунікувати в підрозділі, а також розуміти сильні та слабкі сторони один одного, виступає надважливим завданням для кожного підрозділу.

Висновок. Приходимо до висновку, що на сьогодні питання пов'язане з веденням бою в умовах міста виступає дуже актуальним. Проведення вказаних дій у місті має низку специфічних аспектів, що звісно має як позитивні так і негативні фактори. До того ж проводячи бої у вказаній місцевості дуже важливим аспектом виступає співпраця з особами, котрі орієнтуються у вказаному місті, що покращує маневреність, тактичне розміщення та допомагає дезорієнтувати супротивника. Відтак ми розуміємо, що бій в умовах міста це водночас дуже складне та дуже важливе завдання для наших військових.

Список літератури:

1. Про введення воєнного стану : Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 : поточна редакція 23.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 08.08.2022).
2. Труднощі ведення бою в населеному пункті та переваги використання навісної стрільби із АГС-17 : офіційний сайт. URL: <https://azov.org.ua/fighting-in-the-village/> (дата звернення: 08.08.2022).
3. Требін М.П. Місто як місце бою // ББК 71.4 (4Ukr) я43 З 41. 2020. С. 94.
4. Лук'янов С.М., Медінець І.Р., Тітов О.С., Блашук С.В. Аналіз проблемних питань використання малих тактичних груп для виконання багатofункціональних завдань під час ведення бойових дій. *Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил*. 2021. № 4(70). С. 28.

References:

1. On the introduction of martial law: Decree of the President of Ukraine dated 24.02.2022 No. 64/2022: current version 23.05.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (accessed 08 August 2022).
2. The difficulties of fighting in the village and the advantages of using mounted fire from the AGS-17: article. Available at: <https://azov.org.ua/fighting-in-the-village/> (accessed 08 August 2022).
3. Trebin M.P. (2020) The city as a place of battle // BBK 71.4 (4Ukr) я43 Z 41. P. 94.
4. Lukyanov S.M., Medinets I.R., Titov O.S., Blaschuk S.V. (2021) Analysis of the problems of using small tactical groups for the performance of multifunctional tasks during combat operations. *Collection of Scientific Works of the Kharkiv National University of the Air Force*, no. 4(70), p. 28.